

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

De Conversatione Apostolica - A Curatoribus Animarum piè & fructuosè instituenda ; Complectens varios & solidos modos juvandi & consolandi diversorum Statuum Personas afflictas, præcipuè aegras & captivas ...

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1680

§. 4. Quid circa instructionem illustrium & nobilium Personarum observandum sit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49274](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49274)

causas & lites ad se delatas à subditis celeriter expedire, litérque annotare, & sic librum scriptum aut se habebunt; ex altera tamen parte, quæ secretum postulant, arcifima retinere, & sic clausum quoque & sigillis septem, titulo Justitiæ, Fidelitatis, Prudentiæ, Religionis, Terrantia (quâ curiositatem & appetitum revelandi suppressant), Fortitudinis (quâ metum impellentem ad arcana revelare superent) & charitatis (quâ commoda & incolumitatem publicæ promoveri tenentur) munitum, certè Valerianus optimum & tutissimum rerum administrandarum vulum taciturnitatem putat esse. Hinc Curtius l. 4. de ait: *Arcana Regum mira celant fide, non metus, nec elicit vocem, quâ prodantur occulta. Vetus disciplina vita periculo silentium sanxerat. Nec rem magnam posse credunt ab eo, cui tacere grave sit.*

VI. Denique sicut Seniores illi in genua procident & coronas ad pedes DEI in throno sedentis posuerunt, natores quoque, tum pro consilijs capiendis ad Deum rere exemplo Salomonis, cap. 9. dicentis *Deus Patrum rum, & Dominus misericordia, da mihi sedum tuarum sistricem sapientiam. Mitte illam de cælis sanctis tuis, sede magnitudinis tua, ut mecum sit, & mecum labor sciam, quid acceptum sit apud te; tum in hisdem condandis non ad proprium commodum, sed ad honorem respicere debent; hic enim est scopus ultimus, ad quem nia referenda sunt, uti pius Author in Persona DEI sap indicavit, dum l. 3. c. 9. sic loquitur: *Fili, ego debeo tuus supremus & ultimus, si verè desideras esse beatus hac intentione purificabitur affectus tuus sapius ad se, & ad creaturas malè incurvatus.**

§. IV.

Quid circa Instructionem Illustrium & N
lium Personarum observandum sit.

I. **E**T si cum ejusmodi Personis familiariùs consertarior se offerat Operario occasio, quia tamen præ cæteris sæpe Instructione indigent, quâ statu ac suâ moderatè uti doceantur, idè pro his quoque breviter quot doctrinas eidem suggerere placet.

II. Primò ergò ante omnia illos hortetur, ut ob Nobilitatem & Profapiam suam non se meliores æstiment non nobilibus, ac propterea eosdem despiciant, & sua conversatione aut alloquio indignos putent; sed potiùs memorabilem illam S. Hieronymi epist. 14. sententiam sibi applicent: *Nulli e unquam de generis nobilitate praponas, nec obscuras quasque & humiliori loco natas (Personas) te inferiores putes. Nescit Religio nostra Personas accipere, nec conditiones hominum, sed animos respicit singulorum, servum & nobilem de moribus pronunciat. Summa apud Deum libertas est, non servire peccatis: summa apud Deum nobilitas, clarum esse virtutibus.* Et paulò post: *Nihil video in nobilitate appetendum, nisi quòd nobiles quidam necessitate adstringantur, ne ab antiquorum probitate degenerent. Non enim datur nobili Patri palma, sed cursui: & plerumque nobilitas carnis ignobilitatem parit mentis.* Certè juxta eundem Sanctum, ille apud Deum est potior, non quem nobilitas generis, nec dignitas sæculi, sed quem devotio fidei, & vita sancta commendat. *Quid enim prodest ei (inquit S. Chrylostomus in Matt.) quem sordidant mores, generatio clara? aut quid nocet ei generatio vilis, quem mores adornant?*

III. Secundò eis inculcet, non modò nihil prodesse illis generis nobilitatem sine virtutibus, sed potiùs nocere, uti sapienter S. Chrylostomus ho. 20. in Matt. sequentibus verbis indicavit: *Licet longam Progenitorum seriem, & quidem clarissimam numeremus, in his gloriandum non est, nisi eorù virtutes superare contendamus, scientes aliorum opera nihil nobis in iudicio profutura, verum graviter nos condemnatura, cum optimorum parentum filij, & domesticis exemplis eruditi nihil profecerimus.* Certè Diogenes, teste Laërtio dicere ausus est, nobilitatem, aliâque fortunæ bona nihil aliud esse, quàm velamina malitiæ; cum enim nobiles nihilo sint alijs meliores, tamen alijs licentiùs peccant; unde Socrates ibidem cit. omne malum ex nobilitate oriri dicebat.

IV. Tertiò eosdem hortetur, ut sicut genere & dignitate alios antecedunt, ita & virtutibus superare & præcellere cogantur, cum verè cecinerit Juvenalis Sat. 8.

Totâ licet veteres exornent undique ceræ
Atria, Nobilitas sola est, atque unica virtus.

Et

Et si autem omnibus virtutibus præcellere deberent, tamen præcipuè illis suadendas S. Franciscus Salesius c. 2. a cili p. 2. censuit, eas videlicet, quas S. Paulus in epist. ad Timotheum c. 2. indicavit dicens: *Apparuit gratia Dei Salvatoris in cro omnibus hominibus, erudiens nos, ut abnegantes impiorum sem, & secularia desideria; sobriè, & justè, & piè vivamus in hoc sæculo.* Quibus verbis tres præcipuè virtutes commendat, scilicet 1. Temperantiam, seu mundanarum Cupiditatem, cum refrænationem, ut qui utuntur hoc mundo, sint quædam sit, utantur; quæ virtus Nobilibus præcipuè convenit, cumque iuste S. Salesio l. c. nihil in hoc mundo invenire sit, quod æstimo si sanguinis generosi animo magis dehonestamento sit, præ se à corporis sui cupiditatibus velut vile mancipium fœdè vendi strictum, subjugatūque teneri, quæ aliò non collineant, sed si ut omnes generosæ indolis fibras elidant, funditūque vitium sumdent, uti experientia quotidiana, & tot familiarum nuntissimarum interitus & perniciis satis comprobant. Quæ pietatem commendat idem Apostolus, quæ tanto magis a Nobilibus amanda & servanda est, quanto ampliorem ad quædam vis agendum licentiam sunt nacti. Ad hanc autem Justitiam juxta S. Salesium l. c. pertinent, suum cuique relinquere, & tribuere; neminem sive domesticum, sive necessarium, subditum, sive extraneum injustè gravare, & onere inde opprimere; nihil à subditis exigere, quod æquissimum sit, injusta tributa non imponere: manus ab Ecclesiasticis cultu & veneratione prosequi; sed & erga alios ita se in agendo benivolū, in loquendo affabilem, in conversatione exhibere, uti par est facere eum, in quem omnes omnium culi sunt conjecti, quique domum suam ac familiā totā cum prudentia, sinceritate, suavitatēque gubernet, pacem mititiamque cum omnibus colat, ac tam præclaro ordine versa dirigat, ut faciem omnibus exemplo suo præferat. Tandem præ alijs pietatem exigit, quā se Dei timentem, & utique debitum demonstrat; sed & Dei cultui, honorique obsequio promovendo magno cum Zelo studeat. Quem tandem Zelum S. Salesius sequentibus verbis summopere commendat: *In hoc præcipuum sollicitudinem, in hoc finem, in perfectam status sui felicitatem collocatam existimet.*

nr, *omnem conatum, consilia, & labores destinet.* Huc ut tantò
 s. c. a. ciliùsque pertingat, principium tum diei, tum negotiorum
 . ad Timnium per Orationem à DEO auspicietur. In auscultando
 tori sacro Missæ Sacrificio, in decurrendo Sanctissimæ Virginis
 s. imp. olario, ejusque Officio, nec non cæteris precibus ab Ecclesia
 è v. v. ordinatis, Psalmisque evolvendis assiduus sit. Sanctissimæ
 s. communione Sacramento minimum se quot mensibus refi-
 Cupiat, pios, salutarésque libros lectitet, concionibus creber
 at quod sit, frequenter devotarum Congregationum cætus, eorúm-
 cum. ue in album nomen suum referri faciat, ut tantò sanctiùs,
 quod. estinctos divino cultui dies exigat. Nunquam patiatur se
 o. s. r. æsente à quoquam divinam Majestatem dehonoriari & of-
 f. c. e. d. e. endi. Utque diei felicissimè coronidem imponat, DEO
 ine. an. ælitibusque acceptissimam, ad vesperum concessurus cu-
 s. f. s. que. tum, priùs semper in rationes conscientiæ indager. His
 rum. a. n. ctis exercitiis, brevi ad eximiam integritatem, perfectio-
 t. e. m. que evadet: his obsequiis gratum, acceptumque se DEO
 agis. a. r. æstabit, his amori, venerationique aliis erit, eosque
 ad. x. em. plo & conversatione tam sancta ad optima quæque pro-
 J. u. s. t. i. f. i. c. a. t. i. o. n. e. m. p. r. o. c. a. b. i. t.

§. V.

Quid circa Instructionem Divitum ob-
servandum sit.

IN hac Instructione Magnus Gentium Doctor Paulus fa-
 cem præferet Operario, doctrinâsque suggeret, quas jam
 olim per Timotheû in 1. epist. c. 6. Divitibus inculcari volue-
 rat dicens: *Divitibus huius sæculi præcipe, non sublimè sape-
 re, neque sperare in incerto divitiarum, sed in Deo vivo (qui
 vestat omnia abundè ad fruendum) bene agere, divites fieri
 in bonis operibus, facile tribuere, communicare, thesauriza-
 re sibi fundamentum bonum in futurum, ut apprehendant
 veram vitam.* Quibus quidem verbis succinctè comprehen-
 dit, quidquid à Divitibus specialiter observari oportet.

II. Primò ergo horretur, ne efferantur, aliòsque despi-
 ciant ob divitias, cum nullam ob hunc titulum superbiendi
 causam habeant; quis enim Oeconomus aut Quæstor ex eo
 capite, quòd plures pecunias distribuendas à Principe acce-
 perit, & difficiliore rationes reddendas habeat, meliorem se
 aliis,